

Öğretmen Adaylarının Gözüyle Birleştirilmiş Sınıflara İlişkin Bir Değerlendirme: Sorun mu, Çözüm mü?¹

Ahmet Melih GÜNEŞ² ve Güliz ŞAHİN³

Öz

Bu çalışma, öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu çok aşamalı örnekleme yöntemiyle seçilen 65 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf uygulamasında öğretmenlerin deneyimsiz olmalarını ve bu okullardaki iş gücü fazlalığını en önemli sorun; öğrenci sayısının yetersizliğine katkı ve maddi yükte azalma sağlama açısından en önemli çözüm olarak gördükleri sonuçlarına ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Birleştirilmiş Sınıflar, Sınıf Öğretmenliği, Öğretmen Adayları

An Assessment of Multigrade Classrooms from the Perspective of Pre-Service Teachers: Problem or Solution

Abstract

This study aims to determine pre-service teachers' perceptions of teaching in multigrade classrooms. The study group of the research consists of 65 teacher candidates selected by the multi-stage sampling method. A semi-structured interview form developed by the researchers was used as a data collection tool in the study. The data obtained in the study were analyzed using the content analysis technique. In the study, the most important problem was the inexperience of the teachers and the excessive workforce in these schools; The results they see as the most important solution in terms of contributing to the insufficient number of students and reducing the financial burden have been reached.

Key Words: Multigrade Classrooms, Classroom Teacher, Teacher Candidates

Atıf İçin / Please Cite As:

Güneş, A. M., Şahin, G. (2021). Öğretmen Adaylarının Gözüyle Birleştirilmiş Sınıflara İlişkin Bir Değerlendirme: Sorun mu, Çözüm mü?. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(3), 1539-1551.

Geliş Tarihi / Received Date: 24.02.2021

Kabul Tarihi / Accepted Date: 19.04.2021

¹ Bu çalışma Uluslararası Necatibey Eğitim ve Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi'nde sunulan "Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretime İlişkin Algıları" adlı sözlü bildirin genişletilmiş halidir.

² Doç. Dr. - Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi, melih.gunes@balikesir.edu.tr ORCID: 0000-0002-7484-5685

³ Dr. Öğr. Üyesi - Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi, guliz@balikesir.edu.tr ORCID: 0000-0003-4487-5258

Giriş

Eğitim sürecinin en temel basamaklarından birisi olan ilkökul süreci öğrencilerin birçok beceri edinmesinde önemli rol oynamaktadır. Becerilerin kazanılmasından sınıf öğretmenlerinin etkisi ön plana çıkmaktadır. Sınıf öğretmeni adayları lisans dönemlerinde mesleki olarak çeşitli bilgi ve beceriler öğrenmekte ve öğretmen adaylarından öğrendiklerini mesleki hayatlarında sergilemeleri beklenmektedir. Bununla birlikte sınıf öğretmeni olarak atanıp göreve başladıklarında öğretmen olarak çeşitli durumlar ile karşı karşıya gelmektedir. Atandığı yerde olan okulların durumu, okulun bulunduğu çevrenin özelliği ve buna benzer birçok etmen öğretmenin mesleğe olan uyumunu etkileyebilmektedir. Nitekim sınıf öğretmenlerinin meslek hayatlarında da karşılaşabileceği durumlardan birisi de birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapabilme ihtimalleridir. Bu ihtimal onların “Birleştirilmiş sınıflı okullara ne kadar hazırız?” sorusunu da gündeme getirebilmektedir. Ayrıca bu okulların var oluş nedenini ve bu okulların eğitim sistemin içerisindeki rolünü bilmek sınıf öğretmenleri için kazanılması gereken becerilerden biridir. Çünkü günümüzde hala 7000 civarında (Anadolu Ajansı, 2020) birleştirilmiş sınıflar bulunmakta ve öğretmen adaylarının böyle bir okulda görev yapma ihtimali bulunmaktadır.

Birleştirilmiş sınıflarda öğretimi ilişkin tanımlar farklılaşmaktadır; Little, (1995, s. 1) farklı yaşta, sınıfta ve yetenekteki öğrencilerin bir arada öğrenim görmeleri olarak tanımlamıştır. Tanımların çoğunda öğretmen faktörü de dikkate alınarak tanımlamalar yapılmıştır. Akbaşlı ve Pilten, (1999, s. 21) birden fazla sınıfın bir araya getirilerek bir grup teşkil etmek suretiyle, bir öğretmen tarafından öğretimin gerçekleştirilmesi; Öztürk, (2007, s. 22) bir öğretmen tarafından birden fazla sınıfın birleştirilerek bir arada okutulması; Hargreaves ve diğerleri (2001, s. 499) aynı anda iki veya daha fazla sınıfın bir öğretmenin sorumluluğunda olması olarak tanımlamıştır. Mulkeen ve Higgins, (2009, s. 2) bir öğretmenin tek bir sınıfta aynı anda iki veya daha fazla sınıf seviyesinden öğrencilerle öğretim yapması; İnce ve Şahin, (2016, s. 2) ilkökul kademesindeki birden fazla sınıf düzeyinin aynı derslikte birleştirilerek tek öğretmen ile eğitim-öğretim etkinliklerinin sürdürülmesi; Samancı, (2016, s. 1) birden fazla sınıfın bir derslikte tek öğretmen yönetiminde eğitim öğretim görmesine dayalı sistem; Triwiyanto, (2017, s. 867) da aynı öğrenme sürecinde ve aynı anda iki veya daha fazla sınıf seviyesinden öğrencilere eğitim veren bir öğretmenin bulunduğu sınıf olarak tanımlamışlardır. Tanımlamalara birleştirilmiş sınıfların oluşmasında etkili olan faktörleri ekleyen Köksal, (2009, s. 12) birleştirilmiş sınıfları; başta öğrenci sayısının azlığı olmak üzere, coğrafi ve ekonomik koşullar nedeniyle birden fazla sınıfın aynı derslikte bir araya getirilerek bir öğretmen tarafından yetiştirilmesiyle oluşan eğitim ortamı olarak tanımlamıştır.

Farklı yaşlardaki öğrencilerin bir arada eğitim gördüğü birleştirilmiş sınıf uygulaması hemen hemen tüm ülkelerde yapılmaktadır. Türkiye'nin sosyal, ekonomik ve coğrafi koşulları birleştirilmiş sınıflar uygulamasını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle Türkiye'nin tüm illerinde birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan okullar bulunmaktadır (Köksal, 2009, s. 8). Birleştirilmiş sınıflar, özellikle gelişmekte olan ülkelerin kırsal alanlarında, çocukların ilkökula erişimini sağlamak için yaygın bir uygulama olarak kullanılmaktadır. Gelişmiş ülkelerde her zaman bir gereklilik olarak değil, pedagojik bir seçim olarak çok sınıflı okullar da vardır. Bir zorunluluk olarak var olsalar bile tutumlar, algılar, yerel koşullar ve tahsis edilen kaynaklar gibi faktörler gelişmekte olan ülkelerinkinden farklıdır (Aksoy, 2008, s. 218). Türkiye'nin sosyal, ekonomik ve coğrafi koşulları içerisinde birleştirilmiş sınıflı okullara ihtiyacı bulunmaktadır. Kırsal alandaki yerleşim birimlerine temel eğitim hizmetini götürmenin yolu birleştirilmiş sınıf uygulamaları ile mümkün gözükmektedir. Bunun yanı sıra birleştirilmiş sınıflı okullar kırsal alanda yaşayan çocuklar için eğitim hakkı kullanılmasına imkân ve fırsat vermektedir (Doğan, 2000, s. 9).

Birleştirilmiş sınıfın çeşitli avantajları bulunmaktadır. Bu avantajlar; birleştirilmiş sınıf uygulaması ile ülkenin en uç noktalarına öğretmen gönderilmesiyle çocukların büyük çoğunluğunun eğitim-öğretime kavuşması; farklı yaş grubu, bilgi düzeyi ve farklı yeteneklere sahip çocukların bir arada bulunması sebebiyle onların toplumsallaşma sürecine katkı sağlaması; kırsal alanda toplumsal kalkınmaya öncülük etmesi; köy halkına halk eğitim hizmeti verilmesi; sınıfta zamanlarının büyük kısmını kendi kendilerine çalışarak geçiren öğrencilerin kendi kendini yönetme, araştırma ve öğrenme becerileri kazanmaları; sınıftaki öğrencilere öğrenme-öğretme sorumluluğu verilmesi olarak sıralanmaktadır (Akbaşlı ve Pilten, 1999, s. 1; Doğan, 2000, s. 181-184; Öztürk, 2007, s. 30-31; Mulkeen ve Higgins, 2009, s. 2).

Birleştirilmiş sınıfın avantajlarının yanı sıra çeşitli sınırlılıkları da bulunmaktadır. Bu sınırlılıklar; öğretmenlerin hem okulun yönetim işlerinden hem de sınıfların öğretiminden sorumlu olmaları sebebiyle öğretmenin görev yetki ve sorumluluklarının boyutunun artması; ödevli ve öğretmenli dersler sebebiyle yapacağı hazırlıkların artması; ilkökul programında belirtilen kazanımların tümüne ulaşması; okulun bakım

ve onarım olmak birçok iş yükünün öğretmenin sorumluluğunda olması; öğretmenin okulun bulunduğ köy ortamına uyum sağlayamaması; öğretmenlerin birleştirilmiş sınıflarla ilgili yeterli bilgi ve birikime sahip olmamaları ve gerektiğ kadar rehberlik hizmeti alamamaları olarak ifade edilebilir (Akbaşlı, Pilten, 1999, s. 21; Erdem, 2004, s. 18-21; Köksal, 2009, s. 12; ztrk, 2007, s. 30-31; Yıldırım ve Amaç, 2020, s. 207).

Birleştirilmiş sınıflar sınırlıkları olmasının yanında avantajlı hale dönüştürülerek etkili olarak kullanımı mesleki açıdan nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesiyle mümkündür. Çünkü günümüz Őartlarında birleştirilmiş sınıflı okulları tamamen sistemden kaldırmak mümkün görünmemekte ve bu okullar varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Bu nedenle ğretmen adaylarının bu konuda bilgi ve deneyim sahibi olmaları, bu sınıflarda eğitim-ğretim faaliyetlerini nasıl gerekleştirecekleriyle ilgili donanımlı olarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte birleştirilmiş sınıflı ilkokul uygulamasının genellikle bilinmemesi, Őehir merkezinden uzak, ulaşım sorunu olan, sosyal imknların yetersiz olduğu bölgelerde uygulanan bir model olmasından dolayı yeni göreve başlayacak sınıf öğretmenleri için başarı ve motivasyonunu etkileyen bir kaygı nedeni olarak görülebilmektedir.

Araştırmaya katılan ğretmen adayları Birleştirilmiş Sınıflarda ğretim dersini almalarının yanı sıra öğretmenlik staj uygulamalarını mevcut köy okullarında gerçekleştirmişlerdir. Araştırmanın ıkış noktasının belirlenmesinde bu süreç dikkate alınmıştır. İlgili literatür incelendiğinde Sağ, Savaş ve Sezer, (2009); Yıldız ve Köksal, (2009); Brown (2010); Summak, Summak ve Gelebek, (2011); Sidekli, Coşkun ve Aydın, (2015); Bölük ve Kırıl, (2016); Eker ve Sıcak, (2016); İnce ve Şahin, (2016); Kazu ve Aslan, (2016); am Tosun ve Filiz, (2017); Triwiyanto, (2017); Checchi ve De Paola (2018); Engin, (2018); Gönül ve Arslan, (2018); Ocakcı ve Samancı, (2019) ve Yıldırım ve Amaç, (2020) birleştirilmiş sınıflarla ilgili çalışmalar yapmışlardır. Ancak birleştirilmiş sınıfların varlığını ğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak sorun ya da çözüm bağlamında değerlendiren çalışmaların yeterli düzeyde olmadığı grlmştir. Bu sebeple bu çalışma ğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlamıştır.

Yöntem

Tarama modelinde gerçekleştirilen bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Bireylerin yaşamlarını nasıl anlamlandırdıklarının belirlenmesi nitel araştırmaların temel özelliklerindedir (Bogdan ve Biklen, 1992, s. 40). Hatch (2002, s. 161) de araştırma sürecinde benimsenen yorumlayıcı-yapılandırıcı bakış açısıyla gerçeklerin sosyal olarak yapılandırıldığını ve kişilerin deneyimlerine bağlı olarak da gerçekliğin değişebileceğini belirtmiştir. Bu araştırmada; ğretmen adaylarının kendi yaşantılarına, duygu ve düşüncelerine bağlı olarak birleştirilmiş sınıflara ilişkin oluşturdukları gerçekliği duygu, düşünce ve açıklamaları ile yansıtıtları düşünülmektedir.

Çalışma Grubu

Çalışmaya katılan öğrencilerin seçiminde amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçsal rnekleme; çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırmaların yapıldığı ve belli özelliklere sahip olan bir durumla (Büyüköztürk ve diğerleri, 2014, s. 92); ölçüt örnekleme ise önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumların çalışılmasıyla ilgilidir (Yıldırım ve Őimřek, 2006, 112). Bu çalışmada da 2019–2020 Eğitim ğretim yılında Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören ve Birleştirilmiş Sınıflarda ğretim dersini almış 65 sınıf ğretmeni adayı çalışma grubunu oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada araştırmacılar tarafından ilgili literatür taranarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan veriler 2019-2020 eğitim ğretim yılı bahar dönemi final sınavında sınıf eğitimi alanında öğrenim gören 4. sınıf ğretmen adaylarına "Sizce birleştirilmiş sınıfların varlığı bir sorun mudur çözüm müdür? Açıklayınız." sorusu ile toplanmıştır. Geliştirilen görüşme formu uzmanların görüş ve nerileri doğrultusunda uygulama için son Őekli verilmiş ve bu sayede geçerliliği sağlamak amaçlanmıştır.

Verilerin Analizi

Görüşme formundan elde edilen veriler nitel araştırma desenlerinden içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Verilerin analizinde sürecinde öncelikle görüşme formunda yer alan soruya verilen yanıtlar araştırmacılar tarafından ayrı ayrı okunarak kodlanmış, kategoriler ve ana temalar belirlenmeye çalışılmıştır

(Miles ve Huberman, 1994, s. 64). Bu sürecin ardından elde edilen veriler neticesinde ulaşılan kodlar birbiriyle sürekli olarak karşılaştırılmış, araştırmanın problemine ve amacına bağlı kalınarak, tekrarlı ya da gereksiz kodlamalar çıkarılmış ve gerekli görülen durumlarda yeni kodlamalar eklenmiştir. Bu doğrultuda derin odaklı veriler elde etmenin araştırmanın tutarlılığına katkı sağladığı düşünülmektedir. Araştırma bulgularının güvenilirliğini ve geçerliğini artırmak amacıyla çalışma grubunun seçimi, veri toplama aracının geliştirilmesi ve öğretmen adaylarının görüşlerinden sıkça alıntılar yapılmıştır. Araştırmada öğretmen adaylarının ifadelerinden alıntılar yapılmış ve yapılan alıntılar Öğretmen adayı 1=ÖA1 biçiminde isimlendirilmiştir. Verilerin analiz ve yorumlanmasında «araştırmacı çeşitlemesi» ile araştırmanın inandırıcılığı artırılmaya çalışılmış ve kodlayıcılar arası uyum yüzdesi .88 olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretime ilişkin algıları incelendiğinde; birleştirilmiş sınıfların varlığı sorundur ve çözümdür olarak kategorize edilmiştir.

Araştırmada öncelikle birleştirilmiş sınıfların varlığının sorun ya da çözüm olarak gören öğretmen adaylarının görüşleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Birleştirilmiş Sınıfların Varlığının Sorun ya da Çözüm Olarak Görülmesine İlişkin Sonuçlar

Görüşler	(f)
Birleştirilmiş Sınıfların Varlığı Sorundur	15
Birleştirilmiş Sınıfların Varlığı Çözümdür	51

Araştırmada öğretmen adaylarının görüşleri neticesinde 15 öğretmen adayının (% 23) birleştirilmiş sınıflarda öğretimi sorun olarak; 51 öğretmen adayının (% 77) ise birleştirilmiş sınıflarda öğretimi çözüm olarak gördüğü sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmada sonraki aşamasında birleştirilmiş sınıfların varlığını sorun olarak gören öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda ulaşılan kategori ve temalar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Birleştirilmiş Sınıfların Varlığının Sorun Olarak Görülmesine İlişkin Ulaşılan Kategori ve Temalar

Tema	Kategori
Bireysel Etmenler	Öğretmen Öğrenci
Fiziksel Etmenler	Okul Çevre

Birleştirilmiş sınıfların varlığını sorun olarak gören öğretmen adaylarının görüşleri neticesinde Bireysel Etmenler ve Fiziksel Etmenler temalarına ulaşılmıştır. Bireysel etmenler teması öğretmen ve öğrenci; fiziksel etmenler teması da okul ve çevre kategorileri altında düzenlenmiştir.

Araştırmada daha sonra birleştirilmiş sınıfların varlığını sorun olarak gören öğretmen adaylarının Bireysel Etmenler temasına ilişkin görüşleri Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Birleştirilmiş Sınıfların Varlığının Sorun Olarak Görülmesi-Bireysel Etmenler

Tema	Kategori	Kod	(f)
Bireysel Etmenler	Öğretmen (f=56)	Deneyimsiz öğretmen	16
		İş gücü fazlalığı	16
		Öğretmenin ruhsal/motivasyon durumu	6
		Öğretmenin çevreye yabancılığı	5
		Sınıfın yönetimi	5
		Sabır gerektiren bir süreç	3
		Mesleki tükenmişlik	2
		Öğretmenin birleştirilmiş sınıf okutmak istememesi	2
		İdealist olmayan öğretmen	1
		Öğrenci (f=23)	Farklı seviye gruplarının bir arada olması
	Öğrenci dikkatinin çabuk dağılması		6
	Kendini ifade edememe		1
			Öğrenci motivasyon eksikliği
		Öğrenci zorbalığı	1

Birleştirilmiş sınıfların varlığını sorun olarak gören ğretmen adaylarının Bireysel Etmenler temasına ilişkin tanımlamaları “ğretmen” ve “ğrenci” kategorileri adı altında düzenlenmiştir. Öğretmen kategorisine yönelik cevaplar incelendiğinde ğretmen adayları çoğunlukla birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin deneyimsiz oldukları ve bu okullardaki iş gücü fazlalığından dolayı bu okulların varlığını sorun olarak görmektedirler. Öğrenci kategorisine yönelik cevaplar incelendiğinde ğretmen adaylarının çoğunlukla birleştirilmiş sınıflarda farklı seviye gruplarının bir arada olmasından dolayı bu okulların varlığını sorun olarak görmektedirler.

Bulgulara ilişkin ğretmen adaylarının görüşleri aşağıda verilmiştir.

A6 *Birleştirilmiş sınıflarda ğretmen ikiye, ce bölüneceğinden verim biraz azalabilir. Ödevli ve öğretmenli gruplarda dikkat dağımlığı olabilir. Öğretmen genelde tecrübesiz olduğundan bazı yerlerde zorlanabilir. (ğretmen/Deneyimsiz ğretmen)*

A2 *...bu sınıflarda görev yapan öğretmenlerin iş gücü çok olduğundan kendilerini yeteri kadar mesleklerinin gerektirdiği şeylere veremezler. (ğretmen/iş gücü fazlalığı)*

A7 *Hem ğretmenlerin tecrübesizliği hem de okulun yüklemiş olduğu sorumluluklar, okulun bulunduğu evre, öğretmenlerin içinde bulunduğu ruh hallerinden dolayı birleştirilmiş sınıflardaki çocukları maalesef ki harıyoruz. (ğretmen/ öğretmenin ruhsal/motivasyon durumu)*

A28 *...tek sorun öğretmenin isteksizliği, ilgilenmeyişi, duruma, ortama ve bu yola adapte olamamasıdır. O ocuklar bundan etkilenip yetersiz eğitim görebilirler. (ğretmen/öğretmenin birleştirilmiş sınıf okutmak istememesi)*

A20 *...öğretmenin dikkati çok kolay dağılmakta ve ödevli derslerde zamanını ynetemiyorsa öğrencide eksiklikler yaşanmaktadır. Eğitim kaliteli olmak isteniyorsa ğrenci sayısı azaltılmalı, seviye ve yaşlara göre gruplandırılmalar gerekmektedir. (ğrenci/Farklı seviye gruplarının bir arada olması)*

A27 *Farklı yaş gruplarına aynı anda eğitim vermek olduğu or. Öğrencilerin dikkatinin dağılma olasılığı çok yüksek. (ğrenci/ğrenci dikkatinin çabuk dağılması)*

A21 *ğrenci açısından da birçok sorun vardır. Üst sınıfların alt sınıflara baskısı olabilir. (ğrenci/ğrenci zorbalığı)*

Araştırmanın diğer aşamasında birleştirilmiş sınıfların varlığını sorun olarak gören ğretmen adaylarının Fiziksel Etmenler temasına ilişkin görüşleri Tablo 4’ de sunulmuştur.

Tablo 4. Birleştirilmiş Sınıfların Varlığının Sorun Olarak Görülmesi-Fiziksel Etmenler

<i>Tema</i>	<i>Kategori</i>	<i>Kod</i>	<i>(f)</i>
Fiziksel Etmenler	evre (f=25)	Okulun bulunduğu coğrafı konum	11
		Okulun bulunduğu sosyo-ekonomik ve kültürel evre	8
		Olumsuz veli tutumu	5
		Sosyal imknlardan yararlanamama	1
	Okul (f=13)	Yardımcı personel eksikliği	5
		Kalabalık sınıflar	5
		Temel ihtiyaç eksikliği (barınma, su-elektrik)	2
		Materyal eksikliği	1

Birleştirilmiş sınıfların varlığını sorun olarak gören ğretmen adaylarının Fiziksel Etmenler temasına ilişkin tanımlamaları “evre” ve “okul” kategorileri adı altında düzenlenmiştir. evre kategorisine yönelik cevaplar incelendiğinde ğretmen adaylarının çoğunlukla bu okulların bulunduğu coğrafı konum, sosyo-ekonomik ve kültürel çevreden dolayı bu okulların varlığını sorun olarak görmektedirler. Okul kategorisine yönelik cevaplar incelendiğinde ğretmen adayları çoğunlukla yardımcı personel eksikliği ve sınıfların kalabalık olmasından dolayı bu okulların varlığını sorun olarak görmektedirler.

Bulgulara ilişkin ğretmen adaylarının görüşleri aşağıda verilmiştir.

A20 *...olumsuz evre koşulları, köy yaşamı, coğrafı etmenler, sosyo ekonomik etmenler eğitimin kalitesini düşürmektedir. (evre / Okulun bulunduğu coğrafı konum/sosyo-ekonomik ve kültürel evre)*

A50 *Köydeki aileler çocukları işgücü gördüğü için taşımalı eğitime göndermek istemezler. (evre/Olumsuz veli tutumu)*

ÖA21 *Okulda, sular olmayabilir, öğretmenin barınma olanakları iyi olmayabilir...* (Okul/Temel ihtiyaç eksikliği)

Araştırmanın diğer aşamasında birleştirilmiş sınıfların varlığını çözüm olarak gören öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda ulaşılan kategori ve temalar Tablo 5’ de sunulmuştur.

Tablo 5. *Birleştirilmiş Sınıfların Varlığının Çözüm Olarak Görülmesine İlişkin Ulaşılan Kategori ve Temalar*

<i>Tema</i>	<i>Kategori</i>
Öğrenci	Öğretim
	Grupla Etkileşim
	Bireysel Gelişim
Devlet	Sistemsel
	Bölgesel

Birleştirilmiş sınıfların varlığını çözüm olarak gören öğretmen adaylarının görüşleri neticesinde Öğrenci ve Devlet temalarına ulaşılmıştır. Öğrenci teması öğrenme, grupla etkileşim ve bireysel gelişim; devlet teması da sistemsel ve bölgesel kategorileri altında düzenlenmiştir.

Birleştirilmiş sınıfların varlığını çözüm olarak gören öğretmen adaylarının Öğrenci temasına ilişkin görüşleri Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. *Birleştirilmiş Sınıfların Varlığının Çözüm Olarak Görülmesi-Öğrenci*

<i>Tema</i>	<i>Kategori</i>	<i>Kod</i>	<i>(f)</i>
Öğrenci	Öğrenme (f=66)	Ailenin yanında eğitim imkânı sağlama	24
		Akran öğrenme	16
		Kendi kendine öğrenmeye katkı sağlama	15
		Önceki öğrenmelerde pekişme	11
		Akademik başarıya katkı sağlama	1
		Yardımlaşmada artma	14
	Grupla Etkileşim (f=52)	Sosyalleşme	11
		İşbirliği yapma	10
		Arkadaşlık ilişkilerinde gelişme	8
		Paylaşımçı olma	6
		Rekabete girmeme	2
		Korumacı olma	1
	Bireysel Gelişim (f=26)	Sorumluluk alma	7
		Otokontrolü sağlama	6
		İletişim becerilerinde gelişme	4
		Hoşgörülü olma	3
		Liderlik becerilerinde artma	3
		Özgüvende artma	2
Kendi kendine plan yapma	1		

Birleştirilmiş sınıfların varlığını çözüm olarak gören öğretmen adaylarının öğrenci temasına ilişkin tanımlamaları “öğrenme”, “grupla etkileşim” ve “bireysel gelişim” kategorileri adı altında düzenlenmiştir. Öğrenme kategorisine yönelik cevapları incelendiğinde öğretmen adaylarının en çok bu okulların öğrencilerin ailelerinin yanında eğitim imkânı sağlamalarından dolayı bu okulların varlığını çözüm olarak görmektedirler. Grupla Etkileşim kategorisine yönelik cevapları incelendiğinde öğretmen adaylarının çoğunlukla bu okullarda yardımlaşmanın artmasından, sosyalleşmenin ve işbirliğinin gerçekleşmesinden dolayı bu okulların varlığını çözüm olarak görmektedirler. Bireysel gelişim kategorisine yönelik cevaplar incelendiğinde öğretmen adayları çoğunlukla öğrencilerin sorumluluk almaları, otokontrolü sağlamalarına katkılarından dolayı bu okulların varlığını çözüm olarak görmektedirler.

Bulgulara ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri aşağıda verilmiştir.

ÖA59 *Birleştirilmiş sınıf uygulaması sayesinde kendi köylerinde, ailesinin yanında temel haksız olan eğitim öğretimlerine devam edebilme imkânı buluyorlar.* (Öğrenme/Ailenin yanında eğitim imkânı sağlama)

ÖA61 *...derslerde bilmedikleri konuları, konuyu iyi anlayan öğrencilerin bu konuda yardımcı olması, ...* (Öğrenme/Akran öğrenme)

ÖA60 Öğrenciler bu sınıflarda daha fazla sosyalleşme imkanı bulurlar, iş birliğini öğrenirler, kendi kendilerine çalışmayı öğrenirler. (Grupla Etkileşim/Sosyalleşme/İşbirliği yapma)

ÖA37 ...birleştirilmiş sınıflarda aynı zamanda öğrenciler kendi kendilerine çalıştıkları için sorumluluk becerileri de gelişmektedir. (Bireysel gelişim/Sorumluluk alma)

ÖA50 ...öğrencilerin liderlik becerileri gelişir. (Bireysel gelişim/Liderlik becerilerinde artma)

Araştırmada son olarak birleştirilmiş sınıfların varlığını çözüm olarak gören öğretmen adaylarının Devlet temasına ilişkin görüşleri Tablo 7' de sunulmuştur.

Tablo 7. Birleştirilmiş Sınıfların Varlığının Çözüm Olarak Görülmesi-Devlet

Tema	Kategori	Kod	(f)
Devlet	Sistemsel (f=103)	Öğrenci sayısı yetersizliğine çözüm olma	27
		Maddi yükte azalma	27
		Öğretmen sayısı yetersizliğine çözüm olma	21
		YİBO ve taşımali eğitimden kurtulma	20
		Derslik yetersizliğine çözüm olma	8
	Bölgesel (f=11)	Devleti temsil etme	7
		Köye katkı sağlama	4

Birleştirilmiş sınıfların varlığını çözüm olarak gören öğretmen adaylarının Devlet temasına ilişkin tanımlamaları “sistemsel” ve “bölgesel” kategorileri adı altında düzenlenmiştir. Sistemsel kategorisine yönelik cevaplar incelendiğinde öğretmen adayları çoğunlukla öğrenci sayısı yetersizliğine çözüm olmasından ve devlet bütçesinin maddi yükünün azaltılmasındaki katkısından dolayı bu okulların varlığını çözüm olarak görmektedirler. Bölgesel kategorisine yönelik cevaplar incelendiğinde öğretmen adaylarının en çok bu okulların buldukları yerleşim yerinde devleti temsil etme noktasındaki konumundan dolayı bu okulların varlığını çözüm olarak görmektedirler.

Bulgulara ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri aşağıda verilmiştir.

ÖA17 ...az öğrencili köylerde hiç okul olmamasındansa birleştirilmiş sınıflar olması iyidir. (Sistemsel/Öğrenci sayısı yetersizliğine çözüm olma)

ÖA34 Devletin maddi yükünü de azaltır. Aynı zamanda taşımali ve yatılı sisteme de alternatif niteliğindedir. (Sistemsel/Maddi yükte azalma)

ÖA8 Eğer birleştirilmiş sınıf olmasaydı taşımali eğitim yaygınlaşır, taşımali eğitim ile birlikte de disiplin sorunları ile psikolojik sorunlar beraberinde gelir. (Sistemsel/YİBO ve taşımali eğitimden kurtulma)

ÖA32 Okullar devlet kurumlarıdır. Dolayısıyla bir yerde okulun varlığı devletin de varlığını teşkil eder. Çocuklarda ve köy halkında but bilincin oluşması, birlik ve bütünlük mesajı içermesi nedeniyle birleştirilmiş sınıflar uygulaması bir çözümdür. (Bölgesel/Devleti temsil etme)

ÖA53 Birleştirilmiş sınıfların olduğu köyde köy halkı, devletin onları önemsediklerini ve onlara değer vererek köylerine öğretmen gönderdiklerini düşünürler. (Bölgesel/Devleti temsil etme)

ÖA29 Sosyo-kültürel açıdan bakarsak da çözümdür. Çünkü birleştirilmiş sınıf barındıran okul bulunduğu köye katkı sağlar. (Bölgesel/Köye katkı sağlama)

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada ilk olarak öğretmen adaylarının görüşleri neticesinde öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun (% 77) birleştirilmiş sınıflarda öğretimi çözüm olarak gördüğü sonuçlarına ulaşılmıştır.

Birleştirilmiş sınıfların varlığını sorun olarak gören öğretmen adaylarının görüşleri; Bireysel Etmenler ve Fiziksel Etmenler temaları adı altında düzenlenmiştir. Bireysel etmenler açısından incelendiğinde; birleştirilmiş sınıfların varlığının öğrenci açısından ziyade öğretmen açısından daha çok sorun yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle deneyimsiz öğretmenlerin bu okullarda görev yapması ve işgücü fazlalığının olması bu sorunların en başında gelmektedir. Lisans dönemlerinde birleştirilmiş sınıflarla ilgili yeteri kadar uygulama bilgisi olmayan öğretmenlerin bu okullarda görev yaparken zorlanmaları olasıdır. Birleştirilmiş sınıflı köy okullarında öğretmenler genellikle tek ya da iki kişi olarak çalışmakta ve bu durum öğretmenlerin mesleki ve sosyal açıdan kendilerini yeterince geliştirememelerine neden olabilmektedir.

Öğretmenlerin kendilerinden daha tecrübeli öğretmenler ile birlikte çalışması onları mesleki açıdan daha fazla geliştirebilmektedir (Samancı, 2016, s. 1-10). İnce ve Şahin, (2016, s. 3) de bağımsız sınıflarda uygulanan öğretim programlarının birleştirilmiş sınıflar için de geçerli olmasının, deneyimsiz öğretmenlere birleştirilmiş sınıflarda görev verilmesinin sınıf öğretmenlerini mesleki açıdan zorlayan deneyimler ile karşı karşıya bırakacağını ifade etmişlerdir. Dursun, (2006, s. 51) da benzer şekilde birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin, genellikle meslekî yaşamlarının ilk yıllarını çalıştığını ve öğretmenlerin birçok zorluğu bir arada yaşayabileceğini belirtmiş; öğretmenlerin öğrenmiş olduklarını bilgilerin yetersizliği ve yaşadıkları tecrübelerin azlığının da birleştirilmiş sınıf öğretimindeki sorunları daha da arttıracığını ifade etmiştir. Benzer şekilde Yıldız ve Köksal, (2009), Döş ve Sağır, (2013) ve Yıldırım ve Amaç, (2020) da araştırmada elde edilen benzer sonuçlara ulaşmış ve deneyimin birleştirilmiş sınıflarda önemli bir etmen olduklarını ifade etmişlerdir. Araştırmada ulaşılan iş gücü fazlalığı birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan öğretmenler için dikkat edilmesi ve çözülmesi gereken önemli bir sorundur. Hem öğretim hem de yönetim işleri öğretmenin verimini düşürebilmekte ve bu durum da sınıf içerisine yansıtılmaktadır. Yıldız ve Köksal, (2009), Sağ, Savaş ve Sezer, (2009), Sağ ve Sezer, (2012) ve Yıldırım ve Amaç, (2020) da işgücü fazlalığının birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan öğretmenler için önemli bir sorun olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır. Bununla birlikte bu okullarda görev yapan öğretmenlerin ruhsal ya da motivasyon açısından da çeşitli sorunlar yaşaması, okulun bulunduğu çevreye yabancılaşma hissetmeleri ve sınıf yönetimi noktasında sıkıntılar yaşayabilme durumu da birleştirilmiş sınıflarda öğretmen açısından yaşanabilecek önemli sorunlar olarak görülmektedir.

Farklı seviye gruplarının bir arada olması; birleştirilmiş sınıfların varlığının öğrenci açısından yarattığı en önemli sorun olarak görülmektedir. Bu sorun özellikle öğretmenlerin birden fazla sınıf düzeyiyle öğretim yapması ve öğrencilerin de bu süreçten yeteri kadar verim alamayacağı şeklinde yorumlanabilir. Dursun, (2006), Sağ, Savaş ve Sezer, (2009), Summak, Summak ve Gelebek, (2011), Döş ve Sağır, (2013) ve Gürel, Çapar ve Kartal, (2014) da yaptıkları çalışmalarda araştırmadan elde edilen benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Bu kategoride elde edilen bir diğer önemli sorun da öğrencilerinin dikkatlerinin çabuk dağılmasıdır. Özellikle ödevli grubun öğretmenli grubu dinlerken ya da öğretmenlerin idari işler sebebiyle ders esnasında sınıfa girip çıkması bu dikkat dağınıklığının sebebi olarak düşünülmektedir. Bu durum da yine birleştirilmiş sınıflarda var olan önemli sorunlardandır. Dursun, (2006), Gürel, Çapar ve Kartal, (2014), Gönül ve Aslan, (2018) ve Gönül, (2019) de yaptıkları çalışmalarda araştırmadan elde edilen benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Araştırmada birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin okulun bulunduğu çevrede daha çok sıkıntı yaşayacakları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adayları özellikle okulun bulunduğu coğrafi konumuna, okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik ve kültürel durumuna öğretmenlerin adapte olmasında önemli sorun olarak görmektedir. Okulun bulunduğu köyün sosyal, kültürel, ekonomik, doğal şartlar, ulaşım ve değerler bakımından farklılıklar göstermesi birleştirilmiş sınıf öğretmenin görev ve yaşayışını zorlaştırmakta, öğretmenin, eğitim öğretim süreci içerisindeki etkililiğini ve verimliliğini düşürebilmektedir. Köy yaşamından uzak olan sınıf öğretmenleri, ilk defa köye geldikleri zaman başta uyum problemi yaşayabilmektedir (Sidekli, Coşkun ve Aydın, 2015, s. 313). Köksal, (2009, s. 18) da öğretmenin başarılı olmasını köyü iyi tanımasına bağlı olacağına bunun için de öğretmenin, köyün tarihçesini, coğrafi, ekonomik ve toplumsal yapısını, gelenek ve göreneklerini iyi incelemeli ve gözlemleri gerektiğini belirtmiştir. Sağ' ın (2009) yaptığı çalışma araştırmadan elde edilen bu bulgu ile paralellik göstermektedir. Araştırmada ortaya çıkan bir diğer önemli sonuç da velilerin olumsuz tutum sergilemelerinin öğretmen açısından önemli sorun kaynaklarından bir tanesi olarak görülmesidir. Köyde öğrencilerin eğitsel hedeflere ulaşmasında ailelerin önemli rolleri bulunmaktadır. Aile desteğinin alınması hem öğrencilerin eğitsel hedeflere ulaşmasında hem de okulun köydeki varlığını etkili bir şekilde sürdürmesinde oldukça önem arz etmektedir. Genç, (2015), birleştirilmiş sınıflarda öğretim faaliyetlerinde bulunan öğretmenlerin eğitim ve öğretim sürecine hedefine ulaşabilmesi için çeşitli toplantılar ve etkinlikler ile öğrenci velilerinin katılımını sağlayarak çevrenin okula katkısını artırılması gerektiğini ifade etmiştir. Bu süreçte köylerde okul ve çevre etkileşiminin kurulmasında ve köyün gelişmesinde öğretmenlerin liderlik rolünün çok önemli olduğunu ifade etmiştir. Fakat birleştirilmiş sınıfların bulunduğu yerlerde olumsuz veli tutumunun önemli bir sorun olduğu düşünülmektedir. Nitekim Dursun, (2006), Sağ, Savaş ve Sezer, (2009), Summak, Summak ve Gelebek, (2011), Döş ve Sağır, (2013), Bölük ve Kırıl, (2016), Gönül, (2019) ve Güler ve Aygün, (2019) yaptıkları çalışmalarda araştırmadan elde edilen benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Okul bulunduğu çevreyle birlikte okulda da çeşitli sorunlar yaşandığını belirten öğretmen adayları bu sorunların en başında yardımcı personel eksikliği ve sınıfların kalabalık olmasını belirtmişlerdir. Özellikle

okulun bütün sorunlarıyla tek bir öğretmen'in ilgilenmesi öğretmenler oldukça yorucu ve istenmeyen bir durumdur. Sobanın yakılması, okul temizliği, idari yazışmalar gibi birçok etmenin tek bir kişi tarafından gerçekleştirilmesi oldukça düşündürücüdür. Nitekim öğretmen adayları da bu durumu önemli bir sorun olarak görmekte-dirler. Akdoğan, (2007) ve Çam Tosun ve Filiz, (2017) de yaptıkları çalışmalarda araştırmadan elde edilen benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Bununla birlikte okulun bakım onarım eksiklikleri ve ders materyallerinin eksik olması da bu okullardaki sorun olarak ifade edilmiştir. Birleştirilmiş sınıflı okulların ödenek noktasında ayrı bir bütçesi olmaması ve okulun eksiklikleriyle ilgilenecek müdür yetkili öğretmenden başka kimse olmamasından dolayı bu okullarda hem bakım onarım hem de ders materyallerinin eksikliği olması olasıdır. Bu durum öğretmenin hangi zamanda hangi işlerle uğraşacağı noktasında çeşitli sorunlar doğurabilmekte ve süreci olumsuz da etkileyebilmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde de Sağ, Savaş ve Sezer, (2009), Summak, Summak ve Gelebek, (2011), Döş ve Sağır, (2013), Sidekli, Coşkun ve Aydın, (2015), Bölük ve Kırıl, (2016), Çam Tosun ve Filiz, (2017), Engin, (2018), Gönül, (2019), Güler ve Aygün, (2019) ve Yıldırım ve Amaç, (2020) da yaptıkları çalışmalarda bu bulgu ile paralellik gösterdiği görülmektedir.

Sorun teması açısından genel olarak değerlendirildiğinde öğretmen adayları birleştirilmiş sınıf uygulamasında öğretmenlerin deneyimsiz olmalarını ve bu okullardaki iş gücü fazlalığını en önemli sorun olarak görmekte-dirler.

Birleştirilmiş sınıfların varlığını çözüm olarak gören öğretmen adaylarının görüşleri neticesinde ulaşılan çözümler Öğrenci ve Devlet temaları adı altında düzenlenmiştir. Öğrenci açısından incelendiğinde; birleştirilmiş sınıfların varlığının en çok öğrenme süreci açısından önemli katkıları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle ailenin yanında eğitim imkânı sağlaması, akran öğrenmenin daha çok gerçekleşmesi, öğrencinin kendi kendisine öğrenmesine katkı sağlaması ve alt sınıflarda öğretim gerçekleştirilirken öğrencilerin önceki öğrenmelerini pekiştirmesi birleştirilmiş sınıfların önemli katkıları olarak görülmektedir. Türkiye'de birleştirilmiş sınıflarda eğitim uygulamalarına devam etmede en önemli görülen etmenlerden birisi kırsal kesimde oturan ailelerinin çocuklarının yaşadıkları yerde eğitim almaları düşüncesidir. Bu düşüncenin temelini ilkokul çağındaki çocukların ailelerinin yanında eğitim almalarının sosyal ve psikolojik açıdan daha olumlu olacağı düşüncesi oluşturmaktadır. İlkokul çağındaki çocukların tüm ihtiyaçları aileleri tarafından karşılanır ve bu çağdaki bireyler öncelikle aileleri tarafından yönlendirilir ve motive edilir (Samancı, 2016, s. 10). Bu durum da çocuk üzerinde önemli etkiler uyandırabilmektedir. Birleştirilmiş sınıflarda sınıf mevcutlarını azlığı öğretmen için önemli bir avantajdır ve sınıf düzeyinin gerisinde kalmış öğrencilerle ilgilenmek kalabalık sınıflara göre daha kolaydır. İyi yetiştirilmiş öğretmenler uygun bir çevre ve iyi hazırlanmış müfredat ile birleştirilmiş sınıflarda belirtilen hedefler ulaşmak daha etkili olabilmektedir (Köksal, 2009, s. 9). Birleştirilmiş sınıflarda dersleri bir arada işlemenin üst sınıftaki öğrencilerin geçmiş öğrenmelerini tekrar etme ve alt sınıftaki öğrencilerin de gizil öğrenmenin gerçekleşmesi bu sınıfların önemli avantajları olarak gösterilebilir. Nitekim Yıldız ve Köksal, (2009), Gürel, Çapar ve Kartal, (2014) ve Yıldırım ve Amaç, (2020) yaptıkları çalışmalarda araştırmadan elde edilen bu bulgu ile benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Öğretmen adayları birleştirilmiş sınıfların öğrencilerin yardımlaşmaları, sosyalleşmeleri, işbirliği içerisinde olmaları ve arkadaşlık ilişkilerinin geliştirmeleri noktasında önemli katkılar sağladığını ifade etmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim gören öğrencilerin farklı sınıf düzeyinde arkadaşları olması da çeşitli beceri ve davranış kazanımında önemli bir rol oynamaktadır. Summak, Summak ve Gelebek, (2011, s. 1222), birleştirilmiş sınıf uygulamasının, farklı sınıflardaki öğrenciler birbirleriyle etkileşim ve iletişim içerisinde olduğunu; farklı gelişim seviyeleri ve hazır bulunuşluk düzeylerindeki öğrencilerin aynı mekânda, düzeylerine uygun olarak öğrenme-öğretme süreci geçirmelerine olanak sağladığını ifade etmişlerdir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde Yıldız ve Köksal, (2009), Gürel, Çapar ve Kartal, (2014) ve Yıldırım ve Amaç, (2020) da yaptıkları çalışmalarda araştırmadan elde edilen benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Birleştirilmiş sınıfların varlığının öğrencilerin bireysel olarak gelişmelerine katkı sağladığını belirten öğretmen adayları özellikle öğrencilerin sorumluluk almalarında, otokontrolü sağlamada, iletişim becerilerini geliştirmede, hoşgörölü olmada ve liderlik becerilerinin gelişiminde de önemli etkilerini ifade etmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda farklı yaş ve seviyede olan öğrencilerin bir arada olması bu becerilerin kazanımında oldukça etkili olacağı düşünülmektedir.

Birleştirilmiş sınıfların varlığını çözüm olarak gören öğretmen adaylarının görüşleri devlet teması açısından incelendiğinde; birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenler öğrenci sayısının yetersizliğine

rağmen bu sınıfların birleştirilmesinin devletin ayrı bir sınıf açma noktasındaki maddi yükünü azalttığını ifade etmişlerdir. Bu özellikleri sebebiyle birleştirilmiş sınıfların varlığı önemli bir çözüm olarak görülmektedir. Nitekim Yıldırım ve Amaç, (2020) da yaptıkları çalışmada bu bulguyu destekler bir sonuca ulaşmıştır. Ayrıca sınıfların birleştirilmesinin her sınıfa bir öğretmen atanması durumuna ve taşınmalı eğitimden kurtulmasına da çözüm sağladığı belirtilmiştir.

Birleştirilmiş sınıflarla ilgili bir diğer önemli sonuç da bu okulların devleti temsil ettiği, köye ve köy halkına da önemli katkılar sağladığı da birleştirilmiş sınıfların varlığının çözüm olarak görülmesindeki önemli etmenler olarak belirtilmiştir. Samancı, (2016, s. 8) da bu görüşe paralel olarak kırsal kesimde okulların sadece eğitim-öğretim hizmeti vermediği aynı zamanda o bölgede devleti temsil eden bir kurum olduğu fikri de benimsenerek okulların toplumsal açıdan vatandaşa önemli hizmetler verebileceğini de ifade etmiştir. Günümüzde ülkenin en ücra yerinde bile faaliyetlerini yerine getiren okullar köy halkına devletin oradaki varlığını hissetmesindeki en önemli durumdur. Devletin varlığını bu şekilde hisseden tüm vatandaşların devlete olan aidiyeti ve sahiplenmesi açısından son derece etkilidir.

Çözüm teması açısından genel olarak değerlendirildiğinde; öğretmen adayları birleştirilmiş sınıf uygulamasının öğrenci sayısı yetersizliğine katkı ve maddi yükte azalma sağlaması açısından en önemli çözüm olarak görülmektedirler.

Araştırmada birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlerin deneyimsiz olmalarını ve iş gücü fazlalığını en önemli sorun olarak görmekteyiz. Bu bulgudan yola çıkarak bakanlığın deneyimli öğretmenleri görevlendirmesi ya da eğitim fakültelerinde uygulamaya dönük daha önemli adımlar atılması sağlanabilir. İş gücü fazlalığı açısından da bu okullarda yardımcı personel olarak köy halkı içerisinden görevlendirilmeler yapılabilir. Ayrıca birleştirilmiş sınıflı okulların idari işlerini yapmak amacıyla ilçe milli eğitim bünyesinde çalışanlar görevlendirilebilir. Birleştirilmiş sınıfların onarım sorunlarının olması da önemli bir bulgudur dolayısıyla bu okullara ya ayrı bir ödenek verilebilir ya da dönem başında bu okulların eksiklikleri ilçe milli eğitim müdürlükleri bünyesinde tamamlanabilir. Bu çalışma üniversite öğrencileriyle yapılmıştır. Birleştirilmiş sınıf okutan öğretmenlerle ve bu okulun bulunduğu yerleşim yerinde yaşayan kişilerin de dâhil edilebileceği çalışmalar yapılarak daha hem sorun hem de çözüm bağlamında daha ayrıntılı veriler elde edilebilir.

Etik Beyan

“Öğretmen Adaylarının Gözüyle Birleştirilmiş Sınıflara İlişkin Bir Değerlendirme: Sorun mu, Çözüm mü?” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Araştırma için Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Komisyonu'ndan (Tarih: 11.02.2021, Sayı: 2021/01) etik izin alınmıştır.

Kaynakça

- Akbaşlı, S. ve Ö. Pilten. (1999). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Konya: Mikro Yayınları.
- Akdoğan, M. (2007). *Birleştirilmiş sınıflı ilköğretim okullarında görev yapan müdür yetkili öğretmenlerin yönetim sürecinde karşılaştıkları sorunlar* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aksoy, N. (2008). Birleştirilmiş sınıflarda eğitim-öğretim: Genç ve deneyimsiz öğretmenlerin görüşlerine dayalı bir araştırma. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 6(21), 83-108.
- Anadolu Ajansı (2020). 05.02.2021 tarihinde <https://www.aa.com.tr/tr/egitim/meb-birlestirilmis-sinif-uygulamasi-yapan-okullar-icin-17-calisma-kitabi-hazirladi/1894558> adresinden erişilmiştir.
- Bogdan, R. C. ve Biklen, S. K. (1992). *Qualitative research for education*. Boston: Allyn and Bacon.
- Bölük, D. ve Kural, E. (2016). *Birleştirilmiş sınıflı köy okulları*. Ankara: EYUDER Yayınları.
- Brown, B. A. (2010) Teachers' accounts of the usefulness of multigrade teaching in promoting sustainable human-development related outcomes in rural South Africa. *Journal of Southern African Studies*, 36(1), 189-207.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Checchi, D. ve De Paola, M. (2018). The effect of multigrade classes on cognitive and non-cognitive skills. Causal evidence exploiting minimum class size rules in Italy. *Economics of Education Review*, 67, 235-253.
- Çam Tosun, F. ve Filiz, T. (2017). Müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları ekonomik ve okul işletmesiyle ilgili sorunlar. *İlköğretim Online*, 16(3), 978-991.
- Döş, İ. ve Sağır, M. (2013). Birleştirilmiş sınıflı ilkokulların yönetim sorunları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 237-250.
- Doğan, R. (2000). *Birleştirilmiş sınıflarda eğitim öğretim*. Trabzon: Uzun Yayınevi.

- Dursun, F. (2006). Birleştirilmiş sınıflarda eğitim sorunları ve cözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 33-57.
- Eker, C. ve Sıcak, A. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıflı öğretime ilişkin zihin imgeleri (Metaforları). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37, 133-153.
- Elma, C. (2013). Birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan öğretmenlerin yönetim ve eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlar. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 75-87.
- Engin, G. (2018). The opinions of the multigrade classroom teachers on multigrade class teaching practices (Multiple case analysis: Netherlands-Turkey example). *International Journal of Progressive Education*, 14(1), 177-200.
- Erdem, A. R. (2004). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Genç, S. Z. (2015). Birleştirilmiş sınıflı okullarda görev yapan öğretmenin yeterlikleri. Şahin, Ç. (Ed.), *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim* içinde (ss. 31-53). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Gönül, İ. (2019). *Birleştirilmiş sınıfta görev yapan öğretmenlerin uygulamada karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşler* (Yüksek Lisans Tezi). Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Gönül, İ. ve Arslan, R. (2018). Birleştirilmiş sınıftan mezun öğrencilerin üst eğitim kademesinde karşılaştıkları sorunlar. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 43-62.
- Güler, T. ve Aygün, M. (2019). Türkiye’de birleştirilmiş sınıflarla ilgili yapılan lisansüstü tezler. *Milli Eğitim*, 48(222), 5-32.
- Güler, N., Çapar, D. ve Kartal, S. (2014). Birleştirilmiş sınıf uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri: Nitel bir araştırma. *International Journal of Human Sciences*, 11(1), 1056-1076.
- Hargreaves, E., Montreo, C., Chau, N., Sibli, M. ve Thanh, T. (2001). Multigrade teaching in Peru, Sri Lanka and Vietnam: An overview. *International Journal of Educational Development*, 21, 499-520.
- Hatch, J. A. (2002). *Doing qualitative research in education settings*. Albany: State University of New York Press.
- İnce, N. B. ve Şahin, A. (2016). Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda calışan sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum ve tükenmişlik düzeylerinin karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 391-409.
- Karakuş, F. (2016). Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretmeni olmaya yönelik yeterlik algıları. *Turkish Studies*, 11(19), 491-510.
- Kazu, H. ve Aslan, S. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(02), 22-32.
- Köklü, M. (2000). *Birleştirilmiş sınıfların yönetimi ve öğretim*. İstanbul: Beta Basım.
- Köksal, K. (2009). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Little, A. (1995). *Multigrade teaching: A review of research and practice, education research*. London: Overseas Development Administration.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: A sourcebook*. Beverly Hills: Sage.
- Mulkeen, A. G. ve Higgins, C. (2009). *Multigrade teaching in sub-sabaran Africa: Lessons from Uganda, Senegal and the Gambia*. World Bank working paper, Washington, USA.
- Ocakcı, E. ve Samancı, O. (2019). Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlilikleri ve sınıf yönetimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 604-620.
- Öztürk, N. (2007). Cumhuriyetin başlangıcından günümüze birleştirilmiş sınıflar uygulaması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 28-35.
- Sağ, R. (2009). Becoming a teacher in multigrade classes. *Electronic Journal of Social Sciences*, 8(28), 20-39.
- Sağ, R. ve Sezer, R. (2012). Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin mesleki eğitim ihtiyaçları. *İlköğretim Online*, 11(2), 491-503.
- Sağ, R., Savaş, B. ve Sezer, R. (2009). Burdur’daki birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin özellikleri, sorunları ve ihtiyaçları. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, 10(1), 37-56.
- Samancı, O. (2016). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Sidekli, S., Coşkun, İ. ve Aydın, Y. (2015). Köyde öğretmen olmak: Birleştirilmiş sınıf. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 311-331.
- Summak, S., Summak, A. ve Gelebek, M. (2011). Birleştirilmiş sınıflarda karşılaşılan sorunlar ve öğretmenlerin bakış açısından olası cözüm önerileri (Kilis İli Örneği). *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3), 1221 -1238.
- Tosun, F. Ç. ve Filiz, T. (2017). Müdür yetkili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları ekonomik ve okul işletmesiyle ilgili sorunlar. *İlköğretim Online*, 16(3), 978-991.
- Triwiyanto, T. (2017). Multigrade teaching: A solution for teacher shortage and educational quality improvement in Indonesia. *Journal of Business and Economics*, 8(10), 867-875.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (Qualitative research methods in social sciences)*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, F. ve Amaç, Z. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf uygulamaları: Görüş ve öneriler. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 203-220.
- Yıldız, M. ve Köksal, K. (2009). Birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 1-14.

EXTENDED ABSTRACT

The unified class also has several advantages. These advantages; The majority of children have access to education by sending teachers to the farthest points of the country through multigrade classroom practice; contributing to the socialization process due to the coexistence of children with different age groups, knowledge levels and different abilities; leading to social development in rural areas; public education services to villagers; Students who spend most of their time in the classroom working on their gain skills in self-management, research and learning; giving the students in the classroom the responsibility of learning-teaching (Akbaşlı, & Pilten, 1999, s. 1; Doğan, 2000, s. 181-184; Öztürk, 2007, s. 30-31; Mulkeen, & Higgins, 2009, s. 2).

The multigrade class has also several limitations. These limitations; because teachers are responsible for both school administration and classroom teaching, the size of teachers' duties, powers and responsibilities increase; increased preparations due to homework and tutored lessons; It is easy to reach; many workloads of school maintenance and repair are the responsibility of the teacher; the inability of the teacher to adapt to the village environment where the school is located; It can be suggested as that teachers do not have sufficient knowledge and experience about joined classrooms and cannot receive guidance services as necessary (Akbaşlı, & Pilten, 1999, s. 21; Erdem, 2004, s. 18-21; Köksal, 2009, s. 12; Öztürk, 2007, s. 30-31; Yıldırım, & Amaç, 2020, s. 207).

Transforming multigrade classes into an advantageous way is only possible by training professionally qualified teachers. Because it is not possible to completely remove schools with unified classrooms from the system under today's conditions and these schools will continue to exist. For this reason, teacher candidates should have knowledge and experience about this subject and should be trained to be equipped with how to carry out educational activities in these classes. However, the fact that the primary school application with combined classrooms is generally unknown, it is seen as a cause of concern affecting the success and motivation of the new class teachers, since it is a model applied in areas far from the city center, with transportation problems and inadequate social facilities. When the related literature is examined, there is no study investigating the existence of joined classes in the context of a problem or a solution. For this reason, the purpose of this study is to determine the perceptions of pre-service teachers about teaching in joined classrooms.

First of all, as a result of the opinions of the teacher candidates, it was found that the majority of the pre-service teachers saw teaching in joined classrooms as a solution.

These problems were organized under the themes of Individual Factors and Physical Factors as a result of the opinions of pre-service teachers who regarded the existence of multigrade classes as a problem. When examined in terms of individual factors; It has been concluded that the presence of consolidated classrooms creates more problems for the teacher rather than the student. Especially the fact that inexperienced teachers work in these schools and the excess workforce are the main problems.

When the problems caused by the existence of multigrade classes for the student are examined, the coexistence of different level groups is seen as the most important problem. This problem can be interpreted as the fact that teachers teach with more than one grade level and students cannot get enough efficiency from this process.

When the opinions of the preservice teachers who see the existence of joined classrooms as a problem are examined in terms of physical factors; it was concluded that teachers working in joined classrooms will have more trouble in the environment where the school is located. Pre-service teachers see it as an important problem for teachers to adapt to the geographical location of the school, the socio-economic and cultural situation of the school environment.

However, the lack of maintenance of the school and the lack of course materials were also expressed as problems in these schools. Since schools with unified classrooms do not have a separate budget at the point of appropriation and there is no one other than the principal as the authorized teacher to deal with the deficiencies of the school, these schools may lack both maintenance and repair and course materials. This situation may cause various problems in terms of which jobs the teacher will deal with at what time and may affect the process negatively.

When evaluated in terms of the theme of the problem, prospective teachers consider the inexperience of teachers and the excess workload in these schools as the most important problem in the application of the multigrade classroom.

These solutions are organized under the name of Student and State themes as a result of the opinions of the teacher candidates who regarded the existence of joined classes as a solution. When examined in terms of students; It has been concluded that the presence of joined classes has the most important contribution to the teaching process.

The preservice teachers stated that the multigrade classes made significant contributions to the students' cooperation, socialization, cooperation and development of friendly. Having friends at different grade levels of students studying in joined classes also plays an important role in gaining various skills and behaviors.

Concerning the presence of joined classrooms contributes to the individual development of students, the teacher candidates stated that they especially have important effects on students' taking responsibility, providing self-control, developing communication skills, being tolerant and developing leadership skills. It is thought that having students of different ages and levels together in joined classes will be very effective in the acquisition of these skills.

When the opinions of the teacher candidates, who see the existence of multigrade classrooms as a solution, are examined in terms of the state theme; Teachers working in joined classrooms stated that despite the insufficient number of students, uniting these classes reduced the financial burden of the state to open a separate class. Due to these features, the existence of unified classes is seen as an important solution.

Another important conclusion regarding the multigrade classes is that these schools represent the state, and they make important contributions to the village and the people of the village. Today, schools that carry out their activities even in the remotest part of the country are the most important asset for the villagers to feel the presence of the state there. It is extremely effective in terms of the belonging and ownership of all citizens who feel the existence of the state in this way.

When evaluated in terms of solution theme in general; , pre-service teachers see multigrade classroom practice as the most important solution in terms of contributing to the insufficient number of students and decreasing the financial burden.